

2022-05-30

Till
Socialdepartementet

Angående promemorian Ökade möjligheter till användning av välfärdsteknik inom äldreomsorgen (Ds 2022:4)

Inera AB (Inera) har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerad promemoria.

I promemorian presenteras förslag till ändringar i socialtjänstlagen (2001:453) som innebär att socialnämnden får rätt att använda digital teknik när bistånd ges i form av hemtjänst eller boende i särskilt boende. Exempel på digital teknik är trygghetslarm med gps-funktion, läkemedelsrobotar och kamera för tillsyn i bostaden. Därutöver lämnas förslag till ändringar i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten. Bland annat föreslås vissa krav på dataskyddsåtgärder vid användning av digital teknik med funktioner som innebär monitorering, sensorering eller positionering. Vidare föreslås informationssäkerhetsstärkande åtgärder som innebär att den personuppgiftsansvarige ska bestämma villkor för tilldelning av behörighet för åtkomst till personuppgifter och kontrollera åtkomst till sådana uppgifter.

Förslagen är dock avgränsad till att endast avses hemtjänst och särskilda boendeformer för äldre inom socialtjänsten. De informationsstärkande åtgärderna gäller däremot för hela socialtjänstens verksamhet.

Sammanfattning

Inera välkomnar i huvudsak de författningsändringar som föreslås i promemorian och anser att det kommer att skapa både tydligare förutsättningar för kommuner att använda välfärdsteknik inom äldreomsorgen och en ökad tydlighet kring tillämpningen av dataskyddslagstiftningen inom socialtjänsten.

Inera vill dock påtala att det kommer att ta tid att etablera de tekniska förutsättningar som behövs för att realisera de tydliggjorda kraven kring dataskydd och tilldelning av behörigheter. För att underlätta realiseringen är det angeläget att förslagen tidigt kompletteras med vägledningar kring tillämpning av den nya lagstiftningen och Inera

förespråkar en övergångsperiod för att kommunerna ska kunna realisera de tydliggjorda kraven.

Detaljerade kommentarer

Förslaget om stöd i socialtjänstlagen för användning av digital teknik

I promemorian föreslås en ändring i socialtjänstlagen som innebär att socialnämnden får rätt att använda digital teknik när bistånd ges i form av hemtjänst eller boende i särskilt boende.

Inera tillstyrker förslaget som bedöms underlättar användningen av digital teknik inom äldreomsorgen.

Inera ser fördelar med de förtydliganden av dataskyddsåtgärder vid användandet av digital teknik som föreslås eftersom det underlättar kommunernas arbete med implementering av lösningar för dataskydd och den personliga integriteten. Inera vill dock påpeka vikten av att det i ett tidigt skede, helst redan under lagstiftningsarbetet, ges anvisningar om hur lagtexten ska tillämpas. Detta för att underlätta 290 kommuners realisering av dataskydd och uppgiftsminimering. För kommunerna ett handfast stöd för hur författningstexten ska tolkas går det sannolikt snabbare att genomföra tekniska och verksamhetsmässiga förändringarna som följer av förtydliganden i lagstiftningen.

Dataskyddskonsekvensbedömningar

I promemorian förespråkas uppfattningen att dataskyddskonsekvensbedömningar enligt artikel 35 i dataskyddsförordningen inom socialtjänsten redan är tillgodosedda i lagstiftningen och att de därför inte är nödvändiga. Inera instämmer i att behovs och proportionalitetsbedömningar inte är nödvändiga i samband med konsekvensbedömningar men anser däremot att risker i tekniska och organisatoriska arrangemang för en specifik digital tjänst alltid måste konsekvensbedömas inom socialtjänstens verksamheter. Inera vill därför påtala betydelsen av att systematiskt och fortlöpande genomföra konsekvensbedömningar, till exempel vid inköp av digitala system som innefattar välfärdsteknik.

Funktionshinderområdet

Ineras uppfattning är att behovet av välfärdsteknik är stort även inom funktionshinderområdet och vill påtala vikten av en likartad och tydlig lagstiftning inom hela omsorgsområdet.

Förslag om stärkt informationssäkerhet inom socialtjänsten

I promemorian föreslås ändringar i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten. Bland annat föreslås vissa krav på dataskyddsåtgärder vid användning av digital teknik med funktioner som innebär monitorering, sensorering eller positionering. Vidare föreslås informationssäkerhetsstärkande åtgärder som innebär att den personuppgiftsansvarige ska bestämma villkor för tilldelning av behörighet för åtkomst till personuppgifter och kontrollera åtkomst till sådana uppgifter. Det föreslås också att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska ges rätt att meddela närmare föreskrifter om vilken information som ska lämnas till den enskilde inför användningen av digital teknik.

Inera är positiv till att liknande förtydliganden i dataskyddsregleringen som finns i patientdatalagen införs även i socialtjänstlagstiftningen. En likartad lagstiftning och tolkning av lagstiftningen underlättar den tekniska realiseringen. Samtidigt är det viktigt att kommunerna får tillräckligt med tid för att ställa om system och för att anpassa sin verksamhet. Inera bedömer att det kommer att behövas en övergångsperiod för att kommuner ska kunna utveckla system och lösningar i enlighet med de krav på informationssäkerhet som föreslås att tydliggöras. Detta gäller särskilt kraven på tilldelning av behörighet för åtkomst till personuppgifter.

Inera vill utifrån bolagets erfarenheter från hälso- och sjukvården påtala behovet av att redan i underlaget till lagstiftningen tydliggöra hur den ska tillämpas, till exempel vilken tillitsnivå som e-legitimationen behöver ha för att lagstiftningens krav ska vara uppfyllda.

Stockholm 30 maj 2022

Peter Arrhenius
Vd Inera